

Michał Latawiec

Problemy XXI wieku : z zagadnień sozologii systemowej

Studia Ecologiae et Bioethicae 7/2, 258-260

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Problemy XXI wieku. Z zagadnień sozologii systemowej

Pierwsza konferencja pt. *Problemy XXI wieku. Z zagadnień sozologii systemowej* zorganizowana przez Katedrę Edukacji Ekologicznej UKSW w roku akademickim 2008/2009 odbyła się w budynku Instytutu Ekologii i Bioetyki. Wśród zaproszonych gości znaleźli się przedstawiciele wielu ośrodków akademickich zajmujących się zagadnieniami ekofilozoficznymi i sozologicznymi. Wszystkich zgromadzonych powitał i uroczystie otworzył konferencję ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga, a następnie przewodniczył pierwszej sesji. W sesji tej zostały wygłoszone referaty dotyczące zagadnień ogólnych takich jak historia sozologii, zagadnienia systemu i technologii stosowanych w ochronie środowiska oraz zagadnień przepisów prawnych.

Pierwszy referat wygłosił ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga pt. *Historia prac nad sozologią systemową*. Książę profesor zreferował rys historyczny rozwoju sozologii systemowej w Polsce. Przedstawiony został także wkład Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, a szczególnie Instytutu Ekologii i Bioetyki, w rozpowszechnianie tej dziedziny nauki. Poruszając historię Instytutu Ekologii i Bioetyki wskazane zostały najważniejsze z podejmowanych prac badawczych z zakresu sozologii.

Doktor Grzegorz Embros podjął w swoim wystąpieniu pt. *Ziemia jako system autonomiczny*, próbę odpowiedzi na pytanie czy można Ziemię traktować jako system autonomiczny. Na podstawie przykładowych systemów (komputer, człowiek) wskazał, iż system autonomiczny, jest czymś więcej niż tylko zbiorem sumy pochodnych elementów. System ten tworzy zatem uporządkowaną całość. Głównym problemem uznania Ziemi za system autonomiczny zdaje się wyjaśnienie wzajemnych relacji Ziemia-Człowiek. Człowiek bowiem powoduje zakłócenia w systemie, jakim jest Ziemia. W skali globalnej przyczynia się do katastrof ekologicznych. Zatem, Ziemia jako system, będzie dążyć do eliminacji czynnika zakłócającego.

Następny referat wygłosił dr inż. Krzysztof Biernat. W wystąpieniu zatytułowanym *Rozwój technologii stosowanych w ochronie środowiska* prelegent skupił się na zagadnieniu wytwarzania biopaliw jako ważnego elementu w nowoczesnej ochronie środowiska. W pierwszej kolejności omówiona została historia biopaliw pierwszej generacji. Następnie wskazane zostały metody produkcji biopaliw nowszej generacji (drugiej, trzeciej oraz czwartej) z dodatkiem GMO. Na koniec przedstawione zostały perspektywy wykorzystania biopaliw najnowszej generacji.

Przedostatnim wystąpieniem w pierwszej sesji był referat dr Leszka Karskiego *Prawa człowieka a zmiany klimatu*. Prelegent przedstawił potrzebę zmiany podejścia do praw człowieka, w konsekwencji zmieniającego się klimatu. Tempo zmian jest bowiem zbyt szybkie, by organizmy mogły się przystosować do następujących zmian. Tym samym zasoby naturalne na Ziemi ulegają zmianie, a także dostęp do nich, dla każdego człowieka staje się ograniczony. W konsekwencji prawa środowiskowe powinny stać się częścią praw człowieka, obok pozostałych praw takich jak: prawa osobiste i społeczne, prawa gospodarcze, socjalne i kulturalne, oraz praw solidarnościowych.

Ostatni referat *Sozologiczne problemy prawne* wygłosił Maciej Jabłoński. Zgromadzeni goście usłyszeli krótką historię ochrony środowiska, wraz z krótkim omówieniem poszczególnych jej profili (konserwatorski, biocentryczny i planistyczny). Przedstawiony został obecny system prawny i omówiony interdyscyplinarny charakter Prawa Ochrony Środowiska. Na koniec przypomniane zostały zasady obowiązujące przy tworzeniu i respektowaniu prawa: zasada kompleksowości, zapobiegania, przezorności oraz obowiązek zanieczyszczający płaci.

Drugą sesję o charakterze rozwiązań praktycznych prowadził dr Grzegorz Embros. Pierwszy referat pt. *Środowiskowe uwarunkowania otrzymywania i użytkowania biowodoru jako paliwa przyszłości* wygłosiła Izabela Samson-Bręk. W ramach wystąpienia omówione zostały najpierw cztery metody otrzymywania wodoru. Następnie poruszone zostały kwestie przechowywania i dystrybucji wodoru. Prezentując perspektywy zastosowania biowodoru w silnikach samochodowych prelegentka wyraziła przekonanie, iż mimo obecnie drogiej infrastruktury, biowodór będzie wydajnym i opłacalnym paliwem przyszłości.

Drugi referat *2,5dimetylofuran (DMF) jako paliwo przyszłości* wygłosiła Paulina Dziołak. Prelegentka przypomniała, iż obecny rozwój cywilizacji potrzebuje coraz więcej energii, jednak powoli wyczerpują się dotychczasowe zasoby energetyczne. Dlatego też nowe źródła energii powinny być odnawialne oraz nisko emisyjne. Odpowiedzią na to wyzwanie ma być paliwo drugiej generacji, jakim jest DMF otrzymywane z celulozy i skrobi. Paliwo to może odnieść sukces w Polsce, gdyż nasz kraj jest bogaty w komponenty proponowanego paliwa. Na zakończenie słuchacze mogli sami ocenić szanse DMF poznając przykładowe zalety oraz wady związane z 2,5dimetylofuranem.

Wystąpienie *Rola edukacji środowiskowej w kształtowaniu świadomości sozologicznej* prezentowali Agnieszka i Marcin Klimscy. W części wprowadzającej prelegenci przytoczyli historię edukacji ekologicznej, oraz zaproponowali ciekawy podział nadzoru nad tą edukacją. Za edukację nieformalną odpowiadać ma Ministerstwo Środowiska, a za edukację formalną – Ministerstwo Edukacji Narodowej. Przytoczona została także definicja świadomości ekologicznej za T. Burgerem. Elementy te pomogły w interpretacji wyników badań ankietowych nad świadomością. Omawianie badania zostały przeprowadzone w dwóch szkołach w Warszawie i w Buczkowicach.

Dr Andrzej Świdorski wygłosił referat *Niektóre problemy funkcjonowania człowieka w kontekście sozologii systemowej*. Zwrócona została uwaga na systemowe ujęcie sozologii. W tym kontekście szczególnie ważne są działania, które powinny dążyć do tworzenia symbiozy. Tym samym, szczególnie ważna będzie symbioza tego co człowiek wie z tym co odczuwa. Głównym zaś celem systemowego ujęcia sozologii jest zrównoważony rozwój osobowy.

Ostatnim referatem konferencji była *Ekohumanisyczna przemiana cywilizacyjna jako warunek przezwyciężenia obecnego kryzysu* dr Lesława Michnowskiego. Wystąpienie to zostało poświęcone analizie szczytu Unii Europejskiej w dniach 15-16 października 2008 oraz zwróceniu uwagi na ekohumanizm. Zdaniem prelegenta ekohumanizm może być zrealizowaną ideą. Jest to bowiem partnerskie współdziałanie wszystkich ludzi dla dobra wspólnego. Jest to tym samym warunek przezwyciężenia kryzysu globalnego i szansa na trwały rozwój systemu życia.

Wszystkie wygłoszone referaty ukazały interdyscyplinarny charakter sozologii systemowej. Udało się pogodzić referaty odnoszące się do precyzyjnych rozwiązań praktycznych z referatami teoretycznymi dotyczącymi kwestii światopoglądowych. We wszystkich referatach zwracano uwagę na kwestię edukacji i świadomości społeczeństwa. Podstawowym elementem sozologii systemowej jest pełna świadomość ekologiczna.